

การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศจากโครงการ ท่าเรือน้ำลึกทวาย

Development of the Country's Competitive Capacity from the Dawei Deep Sea Port Project

วีระชัย งามจรัสศรีวิชัย / Verachai Ngamcharassrivichai

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี / Bangkokthonburi University, Thailand

E-mail: boyverachai@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาระดับการพัฒนาขีดความสามารถและศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศจากโครงการท่าเรือน้ำลึกทวาย ตัวอย่างในการวิจัย คือ ผู้บริหารภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องที่มีความรอบรู้ ประสบการณ์และมีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการท่าเรือน้ำลึกทวายเป็นอย่างดี จำนวน 11 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติเชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า ด้านการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศจากโครงการท่าเรือน้ำลึกทวายจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศไทยในหลายด้านได้แก่ 1.1 กระตุ้นเรื่องภาคการผลิต ภาคการส่งออก ภาคการจ้างงาน การขยายตัวของเศรษฐกิจ อุตสาหกรรมต่อเนื่อง 1.2 เหมือนมีอีกจังหวัดหนึ่งที่อยู่ติดกาญจนบุรีที่มีท่าเรือน้ำลึก เป็นประโยชน์ต่อการขนส่งที่ลดเวลาและค่าใช้จ่าย 1.3 เป็นช่องทางหรือทางออกให้กับผู้ประกอบการของไทยและผู้ที่มาลงทุนในประเทศไทย ทางทะเลก็เป็นการสร้างมิตรไมตรีที่ดีระหว่างไทยกับพม่า 1.4 ประเทศไทยจะได้ทรัพยากรมากขึ้น ได้วัตถุดิบที่ต้นทุนต่ำลง สามารถส่งคนไทยไปเรียนรู้การสร้างท่าเรือแล้วนำความรู้นั้นมาพัฒนาประเทศ มีช่องทางสำรองในการขนส่งสินค้าในกรณีที่ช่องแคบมะละกาเกิดปัญหา ด้านปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศจากโครงการท่าเรือน้ำลึกทวาย ได้แก่ 2.1 โครงการมีขนาดใหญ่ มูลค่าการลงทุนจึงสูงมาก ทำให้หาผู้ร่วมทุนก่อสร้างโครงการได้ยาก อีกทั้งการเมืองระหว่างประเทศและนโยบายของรัฐบาลไทยกับรัฐบาลสหภาพเมียนมาร์มีการเปลี่ยนแปลง ส่งผลต่อการตัดสินใจที่ล่าช้า 2.2 ประเทศสหภาพเมียนมาร์มีท่าเรือ ดีลาวาแห่งใหม่ที่เกิดจากการลงทุนของประเทศญี่ปุ่น ทำให้มีคู่แข่งซึ่งมีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน 2.3 ความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจโลกส่งผลกระทบเพราะโครงการท่าเรือทวายเป็นโครงการระยะยาว 2.4 มีปัญหาชนกลุ่มน้อยในบริเวณที่เป็นพื้นที่ที่มีอธิปไตยซ้อนอธิปไตยอยู่ซึ่งอาจมีความเสี่ยงจากการสู้รบกับรัฐบาลเมียนมาร์และ 2.5 ความสนใจและความต่อเนื่องของรัฐบาลไทยที่จะสนับสนุนโครงการนี้ แต่ละรัฐบาลมีความสนใจที่จะสนับสนุนต่างกัน ขึ้นอยู่กับการจัดลำดับความสำคัญในการดำเนินนโยบายของรัฐบาลที่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การพัฒนาขีดความสามารถ, การแข่งขัน, ท่าเรือน้ำลึก

Abstract

This research study was qualitative in character. The key informants were comprised of 11 topflight administrators from the public and private sectors. All of the key informants were deeply involved in the project and were very knowledgeable about the Dawei Deep Sea Port Project. The key informants were purposively selected for use an in-depth interviews. The study instrument was a semi-structured interview guide. The collected data were analyzed by means of content analysis, description and inductive analysis. As

a result of the qualitative data, the research discovered the findings specified below. 1) The development of the competitive capacity from the Dawei Deep Sea Port Project brought about multifaceted benefits to Thailand. They were, inter alia, the following: 1.1 It stimulated the goods production, the exportation of goods, the employment, and the continual expansion of economic and industrial activities. Moreover, it enabled Thailand to move some industrial activities to Myanmar where the labor costs were comparatively low, and the raw materials available in Myanmar could be used, resulting in low cost of production. 1.2 The availability of a port in a Myanmar province adjacent to Kanchanaburi province was of great help to the transportation of goods in that it could help cut down time and expenses. Thus the competitive capacity could be boosted to a considerable extent as far as the transportation of goods was concerned. 1.3 It provided opportunities to Thai entrepreneurs as well as foreign ones to do their business with greater expediency. Also, it helped attract foreign investors to come and do business in Thailand in a greater member. Finally, Thailand and Myanmar would become more friendly due to mutual cooperation in the development of the Dawei Deep Sea Port Project. 1.4 Thailand would be in a better position to acquire more resources as well as cheap raw materials. On human resources, Thailand would be capable of sending Thai students to study port construction in foreign countries and to make use of what they have studied to develop Thailand. 2) With regard to the problems and obstacles pertaining to the development of Thailand's competitive capacity, they were the following: 2.1 Since the project was on a large scale requiring a huge amount of money, it might be extremely difficult to seek co-investors; moreover, the Thai policy relevant to relations with Myanmar kept changing. This would greatly impede and impair the decision-making process regarding the development of the Dawei Deep Sea Port Project. 2.2 Today Myanmar is going to have a new port called "Tilawa Port" constructed by Japanese investors; so it might be a strong competitor of other port construction projects including the Dawei Deep Sea Port Project. 2.3 The fluctuation of world economy might have great impacts on the Dawei Deep Sea Port Project largely because this is a long-term project. 2.4 The minority group problems in Myanmar might cause some trouble to the Dawei Deep Sea Port Project because there is some overlap of land to be used for the construction of the port. In addition, some area of the port is rife with continual fighting between Myanmar's people and the minority group members. 2.5 The persistence as well as continuity of the port construction on the part of the Thai government is somewhat uncertain, depending on each government administration and the prioritizing of the large projects of the government.

Keywords: Development of the Capacity, Competitive, Dawei Deep-Sea Port Project

บทนำ

การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศเป็นประเด็นนโยบายที่รัฐบาลให้ความสำคัญโดยบรรจุไว้เป็นวาระแห่งชาติ (National Agenda) เนื่องจากในช่วงเวลาที่ผ่านมาเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศต่างๆ ทั่วโลกหรือแม้กับประเทศเพื่อนบ้านแล้ว พบว่าความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยยังอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ แต่ภายหลังจากที่รัฐบาลได้ให้ความสำคัญโดยกำหนดให้มีหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศแล้ว จะเห็นได้จากการจัดอันดับการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศอยู่ในอันดับที่ดีขึ้นมาโดยตลอดจนถึงปัจจุบัน จากรายงานผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศจาก World Competitiveness Center ของ International Institute for Management Development หรือ IMD สวิตเซอร์แลนด์ ประจำปี 2560 ประเทศไทยมีอันดับดีขึ้นต่อเนื่องเป็นปีที่ 2 โดยขยับขึ้นมายู่ในอันดับที่ 27 จากปีก่อนที่อยู่อันดับ 28

จากผลสำรวจ 63 ประเทศทั่วโลก ในขณะที่เมื่อเปรียบเทียบกับ 5 ประเทศอาเซียนที่อยู่ในการจัดอันดับนี้ ได้แก่ สิงคโปร์ มาเลเซีย ไทย ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซียแล้ว ไทยยังคงอยู่ในอันดับที่ 3 รองจากสิงคโปร์ และมาเลเซีย ซึ่ง ไทย ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซียมีอันดับดีขึ้น ในขณะที่มาเลเซียมีอันดับลดต่ำลง (มติชนออนไลน์, 2560)

ประเทศไทยได้มีอภิมหาโครงการทำเรื่อน้ำลิกทวาย เพื่อพัฒนาทำเรื่อน้ำลิกที่มีมูลค่าการลงทุนนับแสนล้าน และคาดว่าโครงการนี้จะมีส่วนช่วยในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยให้เพิ่มสูงขึ้น ภายใต้ความร่วมมือระหว่างบริษัทเอกชนของประเทศไทยกับรัฐบาลสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ ซึ่งคาดการณ์กันว่าหากโครงการนี้แล้วเสร็จ จะเป็นประตูเศรษฐกิจพิเศษ (Gate Way) แห่งใหม่ของโลกตะวันตกและตะวันออก เป็นศูนย์กลางระบบโลจิสติกส์และการค้าขนาดใหญ่ของภูมิภาค โดยที่ตั้งของโครงการนี้ตั้งอยู่ในพื้นที่ “ทวาย” จังหวัดหนึ่งในประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ (สำนักข่าว อาร์วายทีไนน์, 2560)

โครงการทวายจะมีส่วนยกระดับบทบาทของไทยสู่การเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์ของภูมิภาค เนื่องจากประเทศไทยตั้งอยู่ในภูมิศาสตร์ที่สามารถเชื่อมโยงเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจภายใต้กรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง ซึ่งคาดว่าเมื่อทำเรื่อทวายแล้วเสร็จจะช่วยกระตุ้นปริมาณการขนส่งสินค้า ตามเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจดังกล่าว ระหว่างตลาดในภูมิภาคอาเซียนกับภูมิภาคเอเชียใต้ ตะวันออกกลาง ยุโรป และแอฟริกา โดยใช้ท่าเรื่อทวายเป็นประตูการค้าสำคัญ เนื่องจากเป็นจุดเชื่อมโยงเส้นทางโลจิสติกส์ ระหว่างทะเลจีนใต้กับทะเลอันดามันโดยไม่ต้องอ้อมแหลมมะละกา ซึ่งจะช่วยร่นระยะเวลาในการขนส่งสินค้า จาก 16-18 วัน เหลือเพียง 6 วัน และลดต้นทุนด้านโลจิสติกส์ได้ถึงร้อยละ 20 ดังนั้น โอกาส และศักยภาพของธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับโครงการทวายมีส่วนช่วยกระตุ้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการลงทุนในธุรกิจเกี่ยวเนื่องที่มี ศักยภาพ อาทิ ธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง ธุรกิจบริหารจัดการนิคมอุตสาหกรรมทวาย ธุรกิจโรงไฟฟ้าและสายส่งกระแสไฟฟ้า ธุรกิจปูนซีเมนต์และวัสดุก่อสร้าง คลังน้ำมัน ท่อส่งน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ เป็นต้น รวมถึงขยายโอกาสในการค้าสินค้าอุปโภคบริโภค บริเวณบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งรัฐบาลไทยมีแผนจะยกระดับเป็นด่านถาวร รวมถึงพัฒนาให้เป็นเขตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก นอกจากนี้คาดว่า มูลค่าการค้าชายแดนระหว่างไทยกับพม่าซึ่งมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 90 ของมูลค่าการค้าทั้งหมดระหว่างไทยกับพม่า (ในจำนวนนี้ราวร้อยละ 60 เป็นมูลค่าการค้าชายแดนบริเวณด่านสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี) จะยิ่งถึกคึกมากขึ้น เมื่อการก่อสร้างต่างๆ ในโครงการทวายเริ่มดำเนินการนับเป็นโอกาสของผู้ประกอบการไทยในการขยายตลาดสินค้าไทยในพม่าได้อีกทางหนึ่ง (ธนาคารส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย, 2556)

วัตถุประสงค์

การวิจัยครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศจากโครงการทำเรื่อน้ำลิกทวาย 2) ศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศจากโครงการทำเรื่อน้ำลิกทวาย

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนา การพัฒนามีความหมายสองอย่างในตัวเอง อย่างแรกเป็น กระบวนการพัฒนา (As a process) หรืออัตราของการเปลี่ยนแปลง (Rate of change) ส่วนอย่างที่สองเป็นเงื่อนไข (As a condition) หรือระดับของการพัฒนา (Level) นอกจากนี้การพัฒนายังแยกฐานะออกอีกเป็น 3 ฐานะ ได้แก่ การพัฒนาในฐานะความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (Development as growth) การพัฒนาในฐานะการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Development as human development) และการพัฒนาในฐานะความเท่าเทียมกันทางรายได้ (Development as income equality) การพัฒนาของประเทศต่างๆ ในโลกเริ่มอย่างจริงจังในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สองและตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาล้วนเป็นการต่อสู้ทางความคิดเพื่อหาความหมายและความแน่ชัดในแนวทางปฏิบัติซึ่งส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับแนวทางปฏิบัติของการพัฒนาทั้ง 3 ฐานะที่กล่าวมาโดยเน้นที่แนวทางใดแนวทางหนึ่ง หรือผสมผสานหลายๆ แนวทาง

โดยทั่วไปนั้น การพัฒนาเป็นแนวคิดทางปทัสถาน หมายถึงการเลือกจุดมุ่งหมายที่ต้องการให้บรรลุ แต่ต้องตระหนักถึง “ศักยภาพของมนุษย์” (Realization of the human potential) การพัฒนาไม่ได้หมายถึงสิ่งเดียวกันกับความทันสมัย เพราะการพัฒนา มีลักษณะหลายอย่างที่เป็น การสืบสานประเพณี และวัฒนธรรม

ไมเคิล โทดาร์ (Michael Todaro) ได้สรุปว่า การพัฒนาเป็นกระบวนการที่มีมิติ หลากหลาย และเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญหลายอย่าง ได้แก่ โครงสร้างทางสังคม ทัศนคติของประชาชน สถาบันของชาติขณะเดียวกันก็เร่ง ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การลดความไม่เท่าเทียมกันและการจัดความยากจน

ทฤษฎีการพัฒนาประเทศ

ทฤษฎีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจตามลำดับขั้น (The Stages of Economic Growth Theory) เจ้าของทฤษฎีนี้คือ W.W. Rostow เป็นทฤษฎีที่เน้นหนักไปในทางการพัฒนาระบบการผลิต การขยายตัวด้านการผลิต การกระจายผลผลิตที่จะทำให้ระบบเศรษฐกิจเจริญก้าวหน้าโดยที่ใช้ระบบเศรษฐกิจของยุโรปตะวันตกหลังการปฏิวัติอุตสาหกรรมเป็นตัวแบบในการศึกษา เขาสรุปว่าการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจนั้นจะเป็นลำดับขั้น และมี 5 ขั้นตอนคือ

1. ระบบเศรษฐกิจสังคมแบบดั้งเดิม (Tradition Society) เป็นเศรษฐกิจของมนุษย์สังคมดั้งเดิมที่ผูกพันอยู่กับจารีตประเพณีอย่างมาก การขยายตัวทางเศรษฐกิจมีน้อยมากเพราะอาชีพหลักคือการเกษตรนั้นยังไม่มีเทคโนโลยีเกิดขึ้นมากนัก ผลผลิตจึงมีน้อย ครอบครัวยังเป็นหน่วยงานสังคมที่สำคัญที่สุดทำหน้าที่ทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค

2. ขั้นเตรียมการพัฒนา (Precondition for Take off) เป็นระบบที่สังคมได้มีการติดต่อกับขายกับสังคมภายนอกมากขึ้น เพราะการคมนาคมติดต่อกันสะดวกสบายขึ้น สถาบันทางสังคมเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวัน วันอย่างชัดเจน การประกอบอาชีพเริ่มพัฒนามากขึ้นทั้งปริมาณและคุณภาพ มีการขยายตัวเพื่อเพิ่มคุณภาพการผลิต ผลผลิตกลายเป็นการผลิตเพื่อส่งขายมากขึ้น ขั้นนี้มีการนำเทคโนโลยีวิธีการใหม่ๆ มาใช้มากขึ้น มีการสร้างทุนพื้นฐานอย่างกว้างขวาง

3. ขั้นเข้าสู่กระบวนการพัฒนา (Take off Stage) เป็นระยะที่มีการตื่นตัวด้านการลงทุนทุกสาขา ทั้งด้านการเกษตร อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม การศึกษา โดยภาคอุตสาหกรรมได้รับความสนใจมากเป็นพิเศษ อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นรวดเร็วมาก มีโครงสร้างทางสังคม การเมือง เศรษฐกิจที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น สังคมเมืองได้เกิดขึ้น และขยายตัวอย่างรวดเร็ว

4. ขั้นทะยานเข้าสู่ภาวะของความอุดมสมบูรณ์ (Drive to Maturity Stage) ขั้นนี้เป็นผลจากขั้นที่ 3 เมื่อเศรษฐกิจในสังคมขยายตัว ทำให้ความเป็นอยู่ของสมาชิกในสังคมมีความสะดวกสบายมากขึ้น เครื่องมือเครื่องใช้ ตลอดจนเครื่องมืออำนวยความสะดวกต่างๆ มีมากขึ้น มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีต่างๆ การจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ แรงงานส่วนใหญ่จะเป็นแรงงานที่มีฝีมือ มีเครื่องทุนแรงเข้ามาใช้แทนแรงงานคนมาก สถานภาพของคนในสังคมส่วนใหญ่ อยู่ในช่วงที่ต้องการความก้าวหน้าในชีวิตที่สูงยิ่งๆ ขึ้นกว่าเดิม

5. ขั้นอุดมสมบูรณ์ (Stage of High Mass Consumption) เป็นขั้นที่สมาชิกในสังคมมีมาตรฐานการครองชีพสูงมาก มีเครื่องมือเครื่องใช้ที่มีคุณภาพสูงคอยอำนวยความสะดวก วิถีชีวิตส่วนใหญ่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ มาก ประชาชนมีการบริโภคที่สมบูรณ์โดยทั่วหน้ากัน มีการจ้างงานเต็มที่ ประชาชนจะมีความรู้สึกมั่นคง ดำรงอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศ ความสำคัญของการค้าระหว่างประเทศ นิสิต พันธมิตร (2552) ให้ความเห็นว่า การที่ประเทศไทยจะพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศให้ประชาชนมีรายได้ มีการอยู่ดีกินดี คงหนีไม่พ้นที่ประเทศจะต้องมีการติดต่อกับต่างประเทศเพื่อหาทำธุรกรรมทาง เศรษฐกิจในด้านต่างๆ ไม่ว่า การค้าหรือการลงทุน เพราะตลาดต่างประเทศถือว่าเป็นแหล่งเงินที่สำคัญที่จะนำรายได้เข้าสู่ประเทศ ดังนั้น ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องทำธุรกรรมทางเศรษฐกิจเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศให้มีการเจริญเติบโต ซึ่งการทำธุรกรรมทางเศรษฐกิจที่สำคัญด้านหนึ่งคือการค้าระหว่างประเทศซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างประเทศในด้านต่างๆ ดังนี้

1. เป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจให้แก่ประเทศกำลัง พัฒนา โดยเฉพาะในเรื่องการส่งออกซึ่งจะทำให้ เศรษฐกิจมีการขยายตัว มีอุปสงค์ภายในประเทศมากขึ้น ทำให้มีการผลิตสินค้าเพื่อการส่งออกไปขายต่างประเทศมากขึ้นและก่อให้เกิดการจ้างงาน ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น
2. มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ มีการใช้ทรัพยากร ภายในประเทศเพื่อผลิตสินค้าที่ตนถนัดและสามารถส่งออกขายยังต่างประเทศได้โดยลดปริมาณสินค้าที่ตนเองไม่ถนัดลงทำให้มีการใช้ทรัพยากรภายในประเทศอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพมากขึ้น
3. ทำให้ตลาดภายในประเทศมีการขยายตัวเนื่องจากมีการผลิตภายในประเทศมากขึ้น เพราะมีการค้าขายระหว่างตลาด 2 ตลาด คือ ตลาดภายในประเทศและตลาดต่างประเทศซึ่งเป็นผลดีต่อประชาชนภายในประเทศในเรื่องการก่อให้เกิดการจ้างงานและก่อให้เกิดรายได้ประชาชาติเพิ่มขึ้น
4. ทำให้มีการพัฒนาทางด้านความรู้ ทักษะ การทำงาน และเทคโนโลยี เพราะมีการ ปรับปรุงพัฒนาการผลิตสินค้าภายในประเทศทำให้ต้องมีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้มาใช้ในการทำงานซึ่งก่อให้เกิดประชาชนมีความรู้ความสามารถที่จะเรียนรู้และพัฒนาในการใช้เครื่องมือ เครื่องใช้ เพื่อให้สินค้ามีคุณภาพสามารถส่งออกขายแข่งขันกับต่างประเทศได้
5. การค้าระหว่างประเทศ ทำให้มีการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศจากประเทศที่พัฒนาแล้วไปยังประเทศกำลังพัฒนาโดยเฉพาะในเรื่องของการลงทุนระหว่างประเทศกล่าวคือ สถานประกอบการ ต้องพิจารณาเลือกแหล่งที่ตั้งของสถานประกอบการให้ใกล้ชิดตลาดส่งออกเพื่อลดต้นทุนในการผลิต

แนวคิดความสามารถในการแข่งขัน ความสามารถในการแข่งขันของประเทศ สามารถวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันได้ 3 ด้าน คือ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านประสิทธิภาพของกระบวนการการทำงานขององค์กร (Process) และด้านผลลัพธ์จากการแข่งขัน (Output) (Hamalainen, 1989) โดยมีเป้าหมายของการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันเหมือนกันคือ การ ยกระดับมาตรฐานการครองชีพของประชาชน ดังนั้น การควบคุมค่าจ้างแรงงานให้ต่ำและการลดค่าเงินจะสะท้อนให้ เห็นว่าประเทศมีขีดความสามารถที่ต่ำมากกว่าการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ดังนั้น การพิจารณาความสามารถในการแข่งขันต้องเน้นที่ปัจจัยที่กำหนดขีดความสามารถในการแข่งขัน คือ ผลผลิตภาพหรือประสิทธิภาพการผลิต (Productivity) ซึ่งวัดจากมูลค่าเพิ่มของสินค้าและบริการที่ผลิตได้ เทียบกับปริมาณปัจจัยการผลิตที่ใช้ไปหนึ่งหน่วย ดังนั้น ผลผลิตภาพของประเทศจึงขึ้นอยู่กับทั้งราคาของสินค้าและบริการที่ประเทศจะขายได้ และประสิทธิภาพในการใช้ปัจจัยการผลิต ซึ่งประเทศที่มีผลผลิตภาพสูงมีค่าเงินที่แข็งแกร่ง และท้ายสุดก็มีมาตรฐานการครองชีพที่สูงขึ้นตามมา ดังนั้นการยกระดับผลผลิตภาพจึงเป็นเป้าหมายของการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งที่มา 2 แหล่ง ได้แก่ 1. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Source) ที่ได้จากการสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่างที่ได้คัดเลือกไว้ และ 2. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Source) ที่ได้จากเอกสาร ตำรา รายงาน งานวิจัย จากห้องสมุด ข้อมูลจากหน่วยงานราชการ และแหล่งข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และโครงการทำเรื่อน้ำลิกทวาย

ประชากรและตัวอย่าง ประชากรของการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องที่มีความรอบรู้ ประสบการณ์และมีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการทำเรื่อน้ำลิกทวายเป็นอย่างดี โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างคนสำคัญได้ จำนวน 11 ท่าน เพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview)

เครื่องมือในการเก็บข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้างที่ได้พัฒนามาจากกรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistic) โดยใช้การบรรยายลักษณะของข้อมูลที่ได้จากการศึกษา

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ ข้อ 1) เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศจากโครงการท่าเรือน้ำลึกทวาย พบว่า ระดับการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศจากโครงการท่าเรือน้ำลึกทวายจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศไทยมากในหลายด้านได้แก่ 1.1 กระตุ้นเรื่องภาคการผลิต ภาคการส่งออก ภาคการจ้างงาน การขยายตัวของเศรษฐกิจ อุตสาหกรรมต่อเนื่อง ช่วยยกระดับประเทศไทยด้วยการย้ายอุตสาหกรรมบางอย่างไปที่พม่า ใช้แรงงานที่มีค่าแรงถูกลง ใช้วัตถุดิบที่มีอยู่ในพม่าทำให้ต้นทุนการผลิตถูกลง 1.2 เหมือนมีจังหวัดอีกจังหวัดหนึ่งที่อยู่ติดกาญจนบุรีที่มีท่าเรือน้ำลึก เป็นประโยชน์ต่อการขนส่งที่ลดเวลาและค่าใช้จ่าย เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านขนส่งของประเทศไทยได้ดีขึ้น 1.3 เป็นช่องทางหรือทางออกให้กับผู้ประกอบการของไทย และผู้ที่มาลงทุนในประเทศไทย ทำให้สะดวกมากขึ้น ช่วยดึงดูดการลงทุนได้มากขึ้น ทางการเมืองก็เป็นการสร้างมิตรไมตรีที่ดี ระหว่างไทยกับพม่าเพื่อร่วมกันพัฒนาโครงการทวาย 1.4 ประเทศไทยจะได้ทรัพยากรมากขึ้น ได้วัตถุดิบที่ต้นทุนต่ำลง สามารถส่งคนไทยไปเรียนรู้การสร้างท่าเรือ แล้วนำความรู้นั้นมาพัฒนาประเทศ ต้นทุนการขนส่งราคาถูกลง มีแหล่งวัตถุดิบมากขึ้น มีช่องทางสำรองในการขนส่งสินค้าในกรณีที่ช่องแคบมะละกาเกิดปัญหา

วัตถุประสงค์ ข้อ 2) เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศจากโครงการท่าเรือน้ำลึกทวาย พบว่า ปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศจากโครงการท่าเรือน้ำลึกทวาย ได้แก่ 1.1 โครงการมีขนาดใหญ่มาก มูลค่าการลงทุนจึงสูงมาก ทำให้หาผู้ร่วมทุนก่อสร้างโครงการได้ยาก และการเมืองระหว่างประเทศขณะนี้เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งนโยบายของรัฐบาลไทยกับรัฐบาลสหภาพเมียนมาร์มีการเปลี่ยนแปลง ส่งผลต่อการตัดสินใจที่ล่าช้า 1.2 ประเทศสหภาพเมียนมาร์มีท่าเรือดิลาวาแห่งใหม่ที่เกิดจากการลงทุนของประเทศญี่ปุ่น ทำให้มีคู่แข่งจากโครงการท่าเรือจุดอื่นซึ่งมีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน 1.3 ความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจโลกจะมีผลกระทบเพราะโครงการท่าเรือทวายเป็นโครงการระยะยาว ซึ่งบางครั้งจะถูกกระทบจากการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจระหว่างประเทศ 1.4 มีปัญหาชนกลุ่มน้อยในบริเวณที่เป็นพื้นที่ที่มีอธิปไตยซ้อนอธิปไตยอยู่ซึ่งอาจมีความเสี่ยงจากการสู้รบกับรัฐบาลเมียนมาร์และ 1.5 ความสนใจและความต่อเนื่องของรัฐบาลไทยที่จะสนับสนุนโครงการนี้ แต่ละรัฐบาลมีความสนใจที่จะสนับสนุนต่างกัน ขึ้นอยู่กับการจัดลำดับความสำคัญในการดำเนินนโยบายของรัฐบาลที่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. การพยายามหาผู้ลงทุนมาร่วมในโครงการทวาย เนื่องจากประเทศญี่ปุ่นติดปัญหาเรื่องการลงทุนซ้ำซ้อนที่โครงการอื่น จึงต้องทำให้ญี่ปุ่นเห็นประโยชน์เพื่อมาร่วมลงทุนตามที่ได้มีการเจรจากันแล้ว โดยรัฐบาลไทยร่วมมือกับภาคเอกชนไทยในการสร้างเป็นคลัสเตอร์ของญี่ปุ่นเพื่อให้มาลงทุนตลอดเส้นทางนี้ อีกทั้งให้สิทธิประโยชน์ด้านการลงทุน อาจจะทำให้ประเทศญี่ปุ่นเห็นความสำคัญของเส้นทางนี้ได้ หรืออาจจะเชิญชวนจีนมาร่วมลงทุนเพิ่มอีกประเทศหนึ่ง
2. ต้องยอมรับในสถานะที่เป็นอยู่ทั้งฝ่ายไทยและฝ่ายพม่า ต้องกล้าพูดว่าอะไรคือปัญหา และเปิดเวทีในการเจรจาหารือเพื่อจะหาทางออกที่เป็นไปได้ร่วมกัน
3. รัฐบาลไทยควรให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่องและเร่งด่วน คือ ต้องประกาศนโยบายชัดเจนว่าจะดำเนินการอย่างไรกับโครงการท่าเรือน้ำลึกทวาย ต้องทำให้ประชาชนชาวไทยและนักลงทุนไทยเข้าใจว่าการสร้างท่าเรือน้ำลึกนั้นนอกจากเป็นประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศแล้วยังเป็นประโยชน์ในเชิงยุทธศาสตร์ระหว่างประเทศ

ความมั่นคงระหว่างประเทศด้วย ส่วนทางรัฐบาลพม่าก็ต้องกำหนดแนวทางที่ชัดเจนว่าจะดำเนินการอย่างไรต่อไป ภายในระยะเวลาที่ชัดเจน โครงการนี้จะสำเร็จหรือไม่ จึงขึ้นอยู่กับ 2 รัฐบาลที่จะเดินหน้าดำเนินโครงการนี้ภายใต้ความชัดเจนของความร่วมมือและกำหนดขอบเขตระยะเวลาที่แน่นอน

เอกสารอ้างอิง

- เถลิงศักดิ์ สีหะวงศ์. 2547. การพัฒนาขีดความสามารถของประชาคมหมู่บ้านในการวางแผนพัฒนาหมู่บ้าน
กรณีศึกษา ตำบลนาดี อำเภอตำบองชัย จังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ธนาคารส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย. 2556. โอกาสการลงทุนของอุตสาหกรรมไทยในสาธารณรัฐแห่ง
เมียนมาร์. สืบค้นจาก www.exim.go.th/doc.pdf.
- นิสิต พันธมิตร และคณะ. 2552. เศรษฐศาสตร์การค้าระหว่างประเทศเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: คณะบริหารธุรกิจ
สถาบัน บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- มติชนออนไลน์. 2560. เปิดผลสำรวจดัชนีความสามารถการแข่งขันโลก พบไทยอันดับ 32 ไต่ขึ้นจากปี 59.
สืบค้นจาก www.matichon.co.th/local/quality-life/news_678880.
- สุกัญญา รัศมีธรรมโชติ. 2549. แนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้วย **Competency Based Learning**. พิมพ์
ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ศิริวัฒนา อินเทอร์เน็ต จำกัด (มหาชน).
- สุวิมล ติรภานนท์. 2548. การประเมินโครงการ: แนวทางสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักข่าว อาร์วายทีไนน์. 2560. โครงการทวาย: ว่าด้วยพัฒนาการ ผลกระทบ และการต่อสู้. สืบค้นจาก
www.ryt9.com/s/iq03/2732119.
- สำนักงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ. 2556. ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาคืออะไร. สืบค้นจาก
tica.thaigov.net/main/th/aid/40407-ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาคืออะไร.html.
- สำนักงานโยธาธิการและผังเมือง จังหวัดกาญจนบุรี. 2555. โครงการวางผังชุมชนชายแดนบ้านพุน้ำร้อน ตำบล
บ้านเก่า อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี. สืบค้นจาก www.dpt.go.th/kanchanaburi/main/index.php?option=com_content&view=article.
- สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม. 2553. โครงการจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาอุตสาหกรรมภูมิภาค ระยะที่ 3:
แผนปฏิบัติการพัฒนาอุตสาหกรรมชายแดน. กรุงเทพฯ: ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- สำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่. 2559. การสนับสนุนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย สืบค้น
จาก www.nesdb.go.th.
- อมราวดี ยอดสุวรรณ. 2556. ตามไปดู "ทวายโปรเจกต์" แสนล้าน ใครได้ใครเสีย?. สืบค้นจาก
www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=1369274286.
- Hämäläinen, J. 1989. "Social Pedagogy as a Meta-Theory of Social Work Education." **International Journal
of Social Work** 32 (2): 117-128.